

В.І. Петренко, М.Г. Долинська, О.М. Разнатовська

ПОЗАЛЕГЕНЕВИЙ І МІЛІАРНИЙ ТУБЕРКУЛЬОЗ У ХВОРИХ НА КОІНФЕКЦІЮ ТУБЕРКУЛЬОЗ / ВІЛ

USAID | **УКРАЇНА**
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Посилення контролю
за туберкульозом в Україні

УДК 616.24:616.031.14-616.034-002.5:[612.017.1
ББК 55.4

Позалегеневий і-міліарний туберкульоз у хворих на коінфекцію ТБ/ВІЛ /
В.І. Петренко, М.Г. Долинська, О.М. Разнатовська – «ДКС центр», 2015. - 112 с.

Рекомендовано Міністерством охорони здоров'я України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів МОЗ України (протокол засідання Комісії для організації підготовки навчальної і навчально-методичної літератури для осіб, які навчаються у вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладах та закладах післядипломної освіти МОЗ України, від 16.06.2015, №2).

Автори:

Петренко Василь Іванович – професор, д. мед. наук, завідувач кафедри фтизіатрії і пульмонології Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця

Долинська Марія Габріелівна – доцент, к. мед. наук, співробітник проекту USAID «Посилення контролю за туберкульозом в Україні»

Разнатовська Олена Миколаївна – доцент кафедри фтизіатрії і пульмонології Запорізького державного медичного університету, к. мед. наук

УДК 616.24:616.031.14-616.034-002.5:[612.017.1
ББК 55.4

Ця публікація стала можливою завдяки щедрій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках проекту «Посилення контролю за туберкульозом в Україні».

Це видання відображає думку його авторів та не обов'язково є офіційною точкою зору USAID чи уряду США.

ISBN 978-966-2339-95-6

Видавець ТОВ «ДКС центр».
Свідоцтво ДК № 3457 від 08.04.2009 р.
Надруковано ТОВ «ФАСТПРИНТ».
Київ, 2015 р.

© В.І. Петренко, М.Г. Долинська,
О.М. Разнатовська, 2015

© Проект USAID «Посилення контролю
за туберкульозом в Україні»

ПОЗАЛЕГЕНЕВІЙ І МІЛІАРНИЙ ТУБЕРКУЛЬОЗ У ХВОРИХ НА КОІНФЕКЦІЮ ТУБЕРКУЛЬОЗ / ВІЛ

Навчальний посібник складено згідно з Робочою програмою з фтизіатрії для студентів та лікарів-інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації, лікарів сімейної медицини й амбулаторно-поліклінічної допомоги і призначено для самостійної роботи при підготовці до практичних занять. Посібник може також використовуватися як довідник лікарями вузьких спеціальностей (хірургами, травматологами, гінекологами, урологами, невропатологами, офтальмологами, дерматологами, стоматологами, інфекціоністами тощо) для розв'язування діагностичних питань. У посібнику представлено основні клінічні прояви позалегенового туберкульозу у ВІЛ-позитивних і ВІЛ-негативних хворих, принципи діагностики та диференціальної діагностики, а також специфічні підходи до лікування захворювання різної локалізації.

Рецензенти:

А.С. Свінцицький, завідувач кафедри внутрішньої медицини №3 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, доктор медичних наук, професор

М.М. Ткаченко, завідувач кафедри радіології та радіаційної медицини Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, доктор медичних наук, професор

Л.Д. Тодоріко, завідувач кафедри фтизіатрії та пульмонології Буковинського державного медичного університету, доктор медичних наук, професор

Автори висловлюють щирю вдячність фахівцям, які надали ілюстративний матеріал для посібника:

Дереш Наталії Володимирівні, лікарю-рентгенологу першої категорії

Єрмаковій Людмилі Георгіївні, доценту Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика, к. мед. наук, лікарю-стоматологу вищої категорії

Ісаєвському Дмитру Олексійовичу, лікарю-урологу вищої категорії

Істоміну Сергію Олександровичу, лікарю-патологоанатому вищої категорії

Масюку Віталію Володимировичу, лікарю-ортопеду вищої категорії

Пепеніну Олексію Володимировичу, доценту, к. мед. наук, лікарю-хірургу вищої категорії

ЗМІСТ

Перелік скорочень.....	5
Передмова.....	7
1. Міліарний туберкульоз	13
2. Туберкульозний плеврит.....	17
3. Туберкульоз верхніх дихальних шляхів	24
Туберкульоз трахеї і бронхів	24
Туберкульоз гортані	26
4. Туберкульоз нервової системи	27
Туберкульозний менінгоенцефаліт	27
Ізольований спинальний менінгіт	29
Туберкульома головного мозку	32
5. Туберкульоз ока.....	35
Туберкульоз внутрішньої камери ока	35
Туберкульоз зовнішнього ока.....	38
6. Туберкульозний перикардит.....	43
7. Туберкульоз кісток і суглобів	50
Туберкульоз хребта	50
Туберкульоз суглобів	55
Туберкульозний остеомієліт.....	55
8. Туберкульоз лімфатичних вузлів	60
Туберкульозне ураження периферичних лімфатичних вузлів	60
Ураження медіастинальних лімфатичних вузлів	62
Ураження лімфатичних вузлів черевної порожнини	62
9. Туберкульоз сечостатевої системи	68
Туберкульоз нирок, сечоводів і сечового міхура.....	68
Туберкульоз придатка яєчка	70
Туберкульоз передміхурової залози і сім'яних пухирців	70
Туберкульоз жіночих статевих органів	76
10. Туберкульоз очеревини.....	81

11. Туберкульоз кишківника.....	84
12. Туберкульоз шкіри.....	88
Туберкульозний шанкр	89
Бородавчатий туберкульоз.....	89
Коліквативний туберкульоз	90
Туберкульоз природних отворів.....	90
Міліарний туберкульоз шкіри	91
Метастатичний туберкульозний абсцес	91
Туберкульозний вовчак.....	92
Туберкуліди	92
Папуло-некротичний туберкульоз шкіри	93
Ліхеноїдна скрофулодерма	94
Індуративна еритема Базена	94
13. Туберкульоз слизової порожнини рота	95
Джерела ілюстрацій.....	99
Рекомендована література	102
Додаток 1. Головні визначення доказової медицини.....	103
Додаток 2. Алгоритм ведення хворих на ТБ залежно від типу випадку туберкульозу на момент встановлення діагнозу.....	105
Додаток 3. Алгоритм для ведення тяжких хворих з ВІЛ-інфекцією і підозрою на туберкульоз	111
Додаток 4. Загальні підходи до лікування ТБ/ВІЛ	113